

Příprava 14. světové psychiatrické konference WPA v Praze (2008)

Několik postřehů o thajské psychiatrii

Raboch J.

Ve dnech 16. - 17. dubna 2007 jsem měl možnost navštívit hlavní město Thajského království Bangkok a setkat se zde s některými představiteli thajské psychiatrie. Jednalo se o prof. Arona Showanasai, prezidenta Royal College of Psychiatrists of Thailand, kapitána Wasin Bamrungcheep, ředitele psychiatrického oddělení nemocnice thajského námořnictva, zástupce ředitele psychiatrické léčebny Srithanya hospital dr. Pitune Smuthsin a především plukovník Nawaporn Hirunviwatgut, generální sekretářku Thajské psychiatrické společnosti a zástupkyni ředitele Kliniky pro psychiatrii a neurologii Phramongkutklao nemocnice pro vojáky pozemních sil (obr. 1). S předsedou Thajské psychiatrické společnosti, prof. Pichet Udomratn, M.D., jsem se setkal až následně na WPA konferenci v Soulu.

V Thajském království, které má více než 60 milionů obyvatel (v Bankoku žije až 15 milionů lidí), hraje, jak vidno, velkou roli armáda. Avšak thajský král, Rama IX., který nedávno oslavil osmdesátiny a na veřejnosti se prý objevuje velmi málo, je stále nedotknutelný a národem milován.

Obr. 1. Při návštěvě Phramongkutklao psychiatrické nemocnice v Bankoku: generál prof. Aron Showanasai, prezident Royal College of Psychiatrists of Thailand, zástupce ředitele Psychiatrické kliniky plukovník Nawaporn Hirunviwatgut, generální sekretářka Thajské psychiatrické společnosti a dr. Wasin Bamrungcheep z Psychiatrické kliniky Námořních sil Thajska.

Je považován za předstupu boha a spolu s buddhismem a monarchií tvoří základní kameny státu.

V Thajsku je celkem asi 400 psychiatrů, kteří jsou sdruženi podobně jako u nás v Thajské psychiatrické společnosti. Jejimi členy, kterých je kolem 600, jsou i psychologové, sociální pracovníci a další odborníci pracující v oblasti péče o duševně nemocné. Lékaři-psychiatři pak působí ještě v Thajské královské koleji psychiatrů (asi 400 členů), která se zabývá především vzděláváním. Neurologie je přidružena k psychiatrii. Thajská vláda vyhlásila národní psychiatrický program, který má za cíl zvýšit průměrný intelekt nad 100 IQ, snížit počet duševních poruch, počet sebevražd a počet drogově závislých. Závislosti jsou v Thajsku spolu s infekčními chorobami, onemocněními srdce a úrazy považovány za největší zdravotní problémy.

Kolegové odhadli, že v Thajsku je asi 4000 psychiatrických lůžek rozmístěných především v několika psychiatrických léčebnách. Existuje také 8 menších univerzitních psychiatrických oddělení. Sám jsem měl možnost navštívit léčebnu Shritanya blízko Bankoku, která byla založena kolem roku 1942 a jednou podstatně přestavěna, takže dnes působí dojmem moderní nemocnice evropského stylu. Má 1430 lůžek a spádovou oblast asi 10 milionů obyvatel. Ředitel léčebny referoval o tom, že jejich hlavními úkoly jsou lůžková péče, ambulantní služby (obrovská, velmi rušná ambulance), telefonní poradna a zásilková služba, která rozesílá léky do vzdálenějších oblastí spádového rajonu. Můj dojem byl, že struktura pacientů je přibližně stejná jako u nás, možná s větší frekvencí pacientů se závislostmi. Hodně pozornosti je věnováno psychosociální péči a rehabilitaci. Menší počet lékařů doplňuje celá řada dalších odborníků různého vzdělání, jako jsou rehabilitační a sociální pracovníci. Mají klub pro pacienty se schizofrenií, na jehož činnost shánějí peníze prostřednictvím nadačního fondu. Měl jsem možnost navštívit velmi hezký zařízení rehabilitační centrum léčebny, kde v přírodním prostředí jeden z pacientů čistil surovou rýži. Mohli jsme si koupit 1 kg za 25 bhatů (asi 15 Kč) (obr. 2).

Na Klinice psychiatrie a neurologie Phramongkutklao nemocnice (zařízení pozemních sil s 80

Obr. 2. Pacient při mletí rýže v rehabilitačním centru Srithanya psychiatrické nemocnice.

akutními lůžky) jsem byl seznámen především s programy léčby závislých. Předchozí ministerských předseda inicioval velmi rozsáhlý protidrogový program, který má svou složku represivní i terapeuticko-rehabilitační. Dle thajských kolegů, kteří ocenili i restriktivní kroky, se během několika let podařilo počet Thajců zneužívajících drogy zásadním způsobem snížit. Ambulantní program oddělení, který pod názvem Matrix poskytuje 4měsíční intenzivní péči v zásadě ve formě denního stacionáře za použití KBT a edukace a následné 8měsíční doléčování. V letech 2001–2003 jím prošlo 1179 závislých na amfetaminech. Program dokončilo 357 léčených, 80 % z nich je hodnoceno po jednom roce jako remise. 16lůžkové oddělení poskytuje 4týdenní intenzivní léčbu závislým, která kombinuje prvky západní psychologie s buddhismem (12 buddhistických kroků; např. první zní: „přiznávám, že kvůli mé závislosti jsem nebyl schopen se starat ani o sebe ani o svou rodinu“). Léčba je velmi strukturovaná. Program začíná v 10 hodin a končí v 15. 30 hodin. Od června 2003 do července 2006 jím prošlo 240 léčených. Ani

Obr. 3. Song-kran – thajský nový rok (obřad omývání vodou) na Klinice psychiatrie a neurologie vojenské nemocnice Phramongkutkloa v Bankoku.

jeden léčbu nepřerušil! Jednalo se především o závislé na alkoholu (91,7 %), amfetaminech (9,6 %) a heroinu (1,3 %). Remise po jednom roce byla 72,2%.

Součástí Phramongkutkloa nemocnice je též Phya Thai palác, který byl sídlem thajského krále Ramy VI. na počátku 20. století. V současné době je postupně rekonstruován. Nemocnice ho využívá k slavnostním a kulturním programům, často i za účasti členů královské rodiny (obr. 3).

Představitelé thajské psychiatrie byli informováni o přípravách naší světové konference a přislíbili tuto významnou akci propagovat na vlastních akcích. Domnívají se, že o účast v Praze bude velký zájem. O zájmu poměrně rychle bohatnoucích Thajců o naši zemi svědčí i ten fakt, že na aktuálně probíhající knižní veletrhu v Bankoku se hojně prodávala kniha o Praze napsaná v thajštině.

*Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.
Předseda Organizačního výboru WPA
Praha 2008*